VESPASIÁN

PADLÝ ŘÍMSKÝ OREL

Poslechni mě, nebo prozradím, že jsi zavraždil císaře

ROBERT FABBRI

Vespasián

Padlý římský orel

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.bbart.cz
www.e-reading.cz
www.palmknihy.cz

Robert Fabbri

Vespasián – e-kniha
Copyright © BB/art s. r. o., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Vespasián

Padlý římský orel

Vespasián

Padlý římský orel

Robert Fabbri

Přeložil Jaroslav Žerávek

BB ART

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2018
Bořivojova 75, Praha 3
Copyright © 2013 Robert Fabbri
All rights reserved.

Z anglického originálu *Vespasian IV. Rome's Fallen Eagle*
(First published by Corvus; Great Britain, 2013) přeložil
© 2018 Jaroslav Žerávek
Redakce textu: Jiří Pacek
Jazyková korektura: Ludmila Böhmová

Tisk: CENTA, spol. s r. o., Vídeňská 113, Brno

První vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-759-5037-6 (tištěná kniha)
ISBN 978-80-759-5141-0 (ePDF)
ISBN 978-80-759-5139-7 (ePUB)
ISBN 978-80-759-5140-3 (Mobi)

Mé sestře Tanye Potterové a jejímu muži Jamesovi
a jejich třem krásným dcerám Alici, Claře a Lucy

P. S. Ty, kteří přemýšleli nad tím, jak dopadlo mé věnování
z minulé knihy, potěším, protože Anja řekla „ano“!

S
FRÍSOVÉ
CHAUKOVÉ
Amisia
Visurgis
Camulodunum
Tamesis
Tanatis
Rutupiae
Rhenus
BATAVOVÉ
TEUTOBURSKÝ LES
CHERUSKOVÉ
Albis
Vectis
Gesoriacum
MARSOVÉ
Mattium
Colonia Agrippina
CHATTOVÉ
Argentoratum
HELVÉCIOVÉ
Aventicum
Lugdunum
Rhodanus
Genua
Massila

PROLOG

ŘÍM
24. LEDNA ROKU 41 PO KR.

KŘIKLAVĚ POMALOVANÁ MASKA upřela ztuhlý, vytřeštěný škleb do publika. Její nositel, komediální herec, poskočil, hřbet levé ruky měl přitisknutý k bradě a pravici napřaženou. „Věř mi, *to, co* tě tak trápí, to jsem *spáchal* já a jdu, abych se teď k tomu přiznal."

Diváci zaburáceli smíchem nad touto dobře pronesenou promluvou, plácali se do kolen a tleskali. Herec představující mladého milence sklonil maskou zakrytou hlavu na znamení díků za potlesk a poté se obrátil ke svému partnerovi na scéně, který měl v tomhle kuse ještě groteskněji se šklebící masku zloducha.

Než mohli herci pokračovat, Caligula vyskočil. „Počkat!"

Deset tisíc diváků v provizorním divadle těsně přiléhajícím k severnímu svahu Palatinu obrátilo zrak k císařské lóži, která vyčnívala na dřevěných sloupech v přesném středu nové stavby.

Caligula zopakoval hercovu pózu. „Plautus by jistě chtěl slyšet tuhle promluvu takto." Poskočil, napodobil široký škleb masky, vytřeštil zapadlé oči tak, že bělmo ostře kontrastovalo s vaky tmavými nevyspáním. „Věř mi, *to, co* tě tak trápí, to jsem *spáchal* já a jdu, abych se teď k tomu *přiznal*." Skončil a s poslední slabikou zvedl levou ruku od brady k čelu a melodramaticky pohodil hlavou.

Jásot publika byl ještě divočejší než při prvním podání, hlasitý a chraplavý – jenže nucený. Oba herci se drželi za břicha a smáli se jako šílení. Caligula přerušil pózu. S rozpjatými pažemi se pomalu obrátil doleva, pak doprava, jako by chtěl obejmout všechny diváky v půlkruhové stavbě, a slunil se v jejich obdivu.

Titus Flavius Sabinus stál úplně vzadu v divadle, ve stínu jedné z mnoha markýz připevněných nad strmým hledištěm, a znechuceně si císaře prohlížel zpod hluboké kápě.

Caligula máchl paží, dlaní k publiku. Diváci okamžitě ztichli. Posadil se. „Pokračujte!"

Zatímco herci uposlechli rozkaz, muž středního věku v senátorské tóze, usazený u Caligulových nohou, začal líbat červené trepky mladého císaře. Hýčkal je, jako by to byly ty nejkrásnější věci, jaké kdy viděl.

Sabinus se obrátil ke svému společníkovi, muži po třicítce s bledou tváří a rudohnědými vlasy. „Kdo je ten odporný patolízal, Clemente?"

„To, můj milý švagře, je Quintus Pomponius Secundus, letošní první konzul, a tímto způsobem ve svém úřadě vyjadřuje svůj nezávislý názor."

Sabinus si odplivl a sevřel jílec meče skrytého pod pláštěm. Cítil, jak se mu potí dlaň. „Už je tedy opravdu načase."

„Naopak, dávno už je pozdě. Moje sestra žije přes dva roky v hanbě, že ji Caligula znásilnil. Mnohem déle, než velí čest."

Dole na pódiu zatím mladý milenec nakopl svého nově příchozího otroka tak, že se svalil na zem, a publikum znovu zaburácelo. Smích sílil, zatímco se herci pronásledovali po jevišti za mnoha zakopnutí, zastavení a kliček. Caligula v císařské lóži také předváděl svoji verzi probíhající komedie, proháněl svého chromého strýce Claudia nahoru a dolů po schodech, tentokrát k upřímnému pobavení davu, který nikdy nezapomněl ocenit výsměch, jehož se tomu mrzákovi dostávalo. Dokonce i šestnáct vousatých germánských tělesných strážců, kteří stáli bok po boku u zadní stěny lóže, se bavilo ponižováním bezmocného muže. Dva pretoriánští tribuni, každý po jedné straně lóže, se ani nesnažili své podřízené kárat.

„To opravdu chcete z toho kašpara udělat císaře?" zvolal Sabinus do vzrůstajícího smíchu, když pod Claudiem podklesly nohy a on se svalil na podlahu.

„Máme snad jinou možnost? Je to poslední dospělý člen juliovské dynastie. Moji muži v pretoriánské gardě nepřipustí obnovení republiky. Vědí, že by to vedlo k jejich propuštění. Vzbouří se, zabijí mě i všechny ostatní důstojníky, kteří jim budou stát v cestě. Potom stejně z Claudia udělají císaře."

„Ne, pokud ho taky zavraždíme."

Clemens zavrtěl hlavou. „Nemůžu čestně nařídit jeho smrt, jsem jeho klient." Ukázal na dva pretoriánské tribuny a ztišil hlas, zatímco Caligula, kterého už unavilo ponižování strýce, znovu usedl na místo. Publikum se ztišilo a věnovalo se naplánované zábavě. „S Cassiem Chaereou a Corneliem Sabinem jsme se dohodli, že se Claudius musí stát císařem. Je naší nejlepší nadějí, že tohle přežijeme. Už jsme tajně jednali s jeho propuštěnci Narcissem a Pallasem – i s Caligulovým propuštěncem Callistem. Uvědomuje si, že je tenhle stav neudržitelný, a spojil se s Claudiovými stoupenci. Slíbili, že nás zkusí ochránit před pomstou, kterou bude muset Claudius vykonat kvůli zabití člena své rodiny, i když z toho bude těžit… a bude hodně překvapený."

„Claudius to ještě neví?"

Clemens zvedl obočí. „Svěřil bys tomu užvaněnému idiotovi takové tajemství?"

„A vy byste mu přesto svěřili celé impérium?"

Clemens pokrčil rameny.

„Říkám, že by měl zemřít."

„Ne, Sabine, a žádám tě, abys to odpřisáhl Mithrovi. Mohli jsme to udělat už před pár měsíci, ale odložili jsme to, aby ses stihl vrátit do Říma, zasadil ránu a pomstil tak svoji čest. U Jupiterova pytle, už jsem dokonce císaři odhalil jiné spiknutí, abych měl jistotu, že padne naší rukou."

Sabinus souhlasně zavrčel. Dobře věděl, že není v postavení, kdy by se mohl přít. Celé dva roky, které uplynuly od znásilnění jeho ženy Clementiny a jeho jmenování legátem Deváté legie Hispany strůjcem té ohavnosti, byl se svou legií umístěn na severní hranici provincie Panonie, odříznutý od Říma. Byl nucen čekat, dokud Clementinin bratr Clemens, jeden ze dvou prefektů pretoriánské gardy, nenajde skupinku důstojníků, kteří budou dostatečně nespokojení s Caligulovým vyšinutým chováním a budou ochotni riskovat své životy při pokusu o císařovo zavraždění. Tento postup byl zdlouhavý – jak ho informoval Clemens v zašifrovaných dopisech – kvůli pochopitelné neochotě jeho mužů svěřovat se mu s velezrádnými názory. Kdyby špatně odhadli svého posluchače, byli by okamžitě popraveni.

Zlom nastal v předchozím roce, poté co se Caligula vrátil z nijak slavné trestné výpravy do Germánie a navíc musel zrušit invazi do Británie, protože se legie odmítly nalodit. Ponížil je za jejich neposlušnost tím, že je nechal sbírat mušle, s kterými potom táhl v předstíraném triumfu ulicemi Říma. Poté, co si znepřátelil vojsko, udělal totéž se senátem a pretoriánskou gardou. Zůstal zcela osamělý, bez příznivců, když vyhlásil svůj záměr, že hlavní město impéria přemístí z Říma do Alexandrie. Svým rozhodnutím konsternoval důstojníky i devět tisíc příslušníků gardy. Obávali se, že budou buď donuceni přesunout se do nepříjemně horké provincie Egypta, nebo, ještě hůř, zůstanou opuštěni v Římě, a tam skončí v zapomnění, protože pouze v blízkosti císaře měla jejich existence smysl.

Spojeni ve svém strachu z budoucnosti se začali důstojníci váhavě svěřovat se svým znepokojením druhým. Clemens vzápětí naverboval tribuna Cassia Chaereu, jehož už dávno podezíral z touhy zavraždit císaře, který se mu neustále vysmíval kvůli jeho vysokému hlasu. Chaerea mezi konspirátory přivedl dalšího tribuna, svého blízkého přítele Cornelia Sabina, a ještě další dva nespokojené centuriony. Když už konečně shromáždil spiklence, dodržel Clemens svůj slib Sabinovi, že bude tím, kdo zasadí první ránu. Napsal mu, že je vše připraveno a že by se měl tajně vrátit do Říma. Sabinus dorazil před dvěma dny. Od té doby se skrýval v Clementově domě. Dokonce ani jeho bratr Vespasián, ani jejich strýc, senátor Gaius Pollo, které viděl sedět vedle sebe blízko císařské lóže, neměli tušení, že je ve městě. Jakmile bude po všem, vrátí se ke své legii. Byl přesvědčen, že dokáže odjet bez povšimnutí a že záminka, kterou uvedl nižším důstojníkům, jimž svěřil velení legie v zimovišti, je bezpečná. Jede navštívit svoji ženu a dvě děti, kteří žili mimo Caligulův dosah u jeho rodičů v Aventiku na jihu provincie Germania Superior. Podle Clementa to bylo bezpečnější, protože kdyby nový režim chtěl potrestat spiklence, ztratí Clementina pouze bratra, ale ne manžela.

Na scéně dole už zápletka dospěla ke šťastnému rozuzlení a postavy odcházely na svatební hostinu dveřmi ve *scaenae frons*, dvoupatrové kulise zdobené sloupy, okny, dveřmi a oblouky. Sabinus si stáhl kápi hlouběji do čela, když se poslední herec obrátil k publiku.

„Vás všechny, naši přátelé zde, bychom také rádi pozvali, ať jdete s námi.

Jenže ačkoli se té hostině nic nevyrovná, to, co stačí pro šest, by bylo jen skromným pokrmem pro tolik tisíc. Proto vám popřejeme příjemné hodování doma a na oplátku vás požádáme o váš dík."

Zatímco publikum aplaudovalo, germánští tělesní strážci se rozestoupili a vpustili do císařské lóže vysokého muže v purpurovém rouchu a se zlatým diadémem na hlavě. Uklonil se Caligulovi po východním způsobu a složil přitom obě ruce na hrudi.

„Co ten tady dělá?" zeptal se Sabinus překvapeně Clementa.

„Herodes Agrippa? Je tu už tři měsíce. Žádá císaře, aby rozšířil jeho království. Caligula si s ním hraje jako kočka s myší, nutí ho trpět za jeho nenasytnost. Zachází s ním skoro stejně špatně jako s Claudiem."

Sabinus sledoval, jak židovský král usedl vedle Claudia a prohodil s ním pár slov.

„Caligula už brzy odejde, aby se vykoupal," řekl Clemens, když začal potlesk slábnout. „Cestou si chce poslechnout aitólské mladíky, kteří mají vystupovat zítra. Callistus je nechal čekat nad námi, u Augustova paláce, hned u vstupu do chodby, která vede přímo ke schodišti v císařské lóži. Můžeš se tam dostat tamhle tím východem." Ukázal k vratům zcela nalevo v zadní části divadla. Byla zavřená. „Zaklepej na ně třikrát, jednu dobu počkej a opakuj signál. Hlídají je dva moji muži, oba centurioni. Očekávají tě a vpustí tě dovnitř. Heslo je ‚svoboda'. A dej si přes tvář šátek. Čím méně lidí tě pozná, tím lépe, kdyby došlo k nejhoršímu. Chaerea, Cornelius a já doprovodíme Caligulu z lóže a potom po schodech. Jakmile nás uvidíš odcházet, běž do té chodby a kráčej směrem dolů. Měli bychom se sejít v polovině cesty. Zdržím germánské strážce tím, že jim nařídím, aby zastavili všechny, kdo by nás chtěli sledovat nahoru, takže budeme mít trochu čas, ale moc ne. Udeř, jakmile to bude možné." Clemens napřáhl pravici.

„Udělám to, příteli," odpověděl Sabinus a sevřel mu paži. „Bude to rána přímo do krku."

Na okamžik si pohlédli do očí – stisk předloktí byl pevnější než kdy dříve – potom přikývli a beze slova se rozešli. Oba věděli, že tenhle den může být jejich poslední.

*

Sabinus se díval, jak Clemens vchází do císařské lóže. Zaplavil ho klid. Nezáleželo mu na tom, zda bude na konci dne živý, nebo mrtvý. Jeho jedinou starostí bylo pomstít brutální a opakované znásilnění Clementiny mužem, který zaujal postavení nesmrtelného boha nad všemi lidmi. Dnes tenhle falešný bůh pozná meze své nesmrtelnosti. Před vnitřním zrakem stále viděl Clementininu tvář, v níž se zračila prosba, aby ji zachránil před jejím osudem. Tehdy to nedokázal. Udělá to teď. Znovu sevřel jílec. Tentokrát měl ruku suchou. Zhluboka dýchal a cítil, jak mu srdce tluče pomalu a pravidelně.

Na pódium nastoupila skupina akrobatů a začala metat kozelce, točit se, válet sudy. Publikum však jevilo jen vlažný zájem bez ohledu na to, jak vysoko nebo daleko akrobaté skákali. Všechny zraky se upíraly na císaře, který se chystal k odchodu.

Sabinus spatřil, jak Germáni salutují Clementovi, který na ně vyštěkl rozkaz. Cassius Chaerea a Cornelius Sabinus přešli ze svých míst za císařovo křeslo. První konzul ještě jednou zasypal vášnivými polibky překrásné červené trepky a vzápětí ho předměty zbožňování odkoply stranou, když Caligula vstal.

Diváci s jásotem zdravili Caligulu jako svého boha a císaře. Ale jejich bůh a císař pozdrav neopětoval. Místo toho shlédl na Claudia. Zvedl mu bradu a zahleděl se mu na krk. Pak mu přes něj přejel prstem jako nožem. Claudius sebou v hrůze zaškubal a poslintal synovci ruku. Znechucený Caligula otřel sliny Claudiovi do šedivých vlasů a přes hluk vládnoucí v divadle něco strýci zakřičel do obličeje. Claudius okamžitě vyskočil a plížil se z lóže. Germáni se před ním rozestoupili a on se vytratil tak rychle, jak to jeho slabé nohy dokázaly. Sabinus nespouštěl zrak z Caliguly, který vzápětí obrátil pozornost k Herodu Agrippovi, dvakrát po něm něco zahulákal a král se za neustálého uklánění vzdálil. Caligula se smíchem pohodil hlavou a potom, k pobavení publika, napodobil Herodův podlézavý odchod. Poté, co vytěžil z komické stránky celé situace maximum, vyšel rychle z lóže a cestou poplácal Chaereu po zadku. Sabinus si všiml, že tribun ztuhl a ruka mu sjela k meči. Zarazil se v půli pohybu, když se jeho zrak střetl s Clementovým. Znovu se postavil po jeho bok a zatínal prsty, když společně s Corneliem následovali Caligulu ke schodům. Těsně před-

tím, než Clemens opustil lóži, mu pohled zalétl nahoru k Sabinovi. Pak prošel kolem germánských strážců, z nichž polovina ho následovala, aby schody bránila před veřejností, dokud po nich stoupala císařská společnost. V lóži zůstal jen konzul, který si hladil zhmožděný obličej, a osm zbývajících Germánů.

Všechno bylo připraveno.

Sabinus se obrátil a zamířil kolem poslední řady sedadel k vratům, která mu ukázal Clemens. Vytáhl si šátek přes tvář, zvedl klouby k dřevu a zaklepal. Vzápětí už se odsunula petlice, vrata se pootevřela a on hleděl do tmavých, tvrdých očí pretoriánského centuriona.

„Svoboda," zašeptal Sabinus.

Centurio zlehka kývl hlavou, ustoupil stranou a otevřel vrata. Sabinus vešel dovnitř.

„Tudy, pane," vybídl ho druhý centurio, v tu chvíli již obrácený zády, zatímco první muž znovu vrata zavřel a zajistil.

Sabinus kráčel za pretoriánem po dlážděné cestě stoupající posledních pár stop na Palatin. Z výšky se k němu nesl pomalý harmonický zpěv. Za sebou slyšel rytmický klapot sandálů prvního centuriona.

Po třiceti krocích dorazili na vrchol. Nalevo viděl Vespasián dvě pretoriánské centurie, oblečené v tunikách a tógách, které stály v pohovu vedle aitólských mladíků pějících svůj melancholický hymnus před kdysi impozantní fasádou Augustova paláce. Dřívější architektonickou studii spojení elegance a moci nyní hyzdila řada přístaveb, které přidal Caligula. Plazily se vpřed, každá vulgárnější a hůře promyšlená než předchozí. Postupně klesaly z kopce k chrámu Kastora a Polluxe na úpatí Palatinu, který nyní – podle názoru řady lidí svatokrádežně – sloužil jako vstup do celého palácového komplexu. Právě k nejbližší přístavbě přímo před nimi teď vedl centurio Sabina.

Centurio sundal z opasku klíč, odemkl těžké dubové dveře a nehlučně je rozevřel na veřejích promazaných husím sádlem. Za nimi se objevila široká chodba. „Doprava, pane," řekl a ustoupil stranou, aby mohl Sabinus projít. „Zůstaneme zde, aby za tebou nikdo nešel dolů."

Sabinus přikývl a vykročil. Pravidelně rozmístěnými okny na obou stranách proudilo dovnitř sluneční světlo. Vysunul meč z pochvy pod pláštěm,

z opasku vytáhl dýku a kráčel vpřed. Tvrdý klapot jeho kroků se odrážel od bíle natřených stěn.

Po několika tuctech kroků zaslechl zpoza zákrutu vlevo hlasy. Zrychlil krok. Z divadla dole se ozval výbuch smíchu následovaný aplausem. Zvedl meč a připravil se k útoku, až bude za ohybem. Zahnul prudce doleva a podnikl výpad. Cítil, jak se mu srdce zastavilo v hrudi, když zaslechl divoké vyjeknutí a hleděl do dvou vyděšených očí v dlouhém ztrhaném obličeji. Z dlouhého nosu vytékaly hleny. Claudiovi odumřel výkřik v hrdle. Pohlédl na meč mířící přímo na něj a potom na Sabina. Vedle něj stál celý ztuhlý, se zděšeným výrazem v obličeji Herodes Agrippa.

Sabinus ustoupil. Dal Clementovi slovo, že Claudia nezabije. „Vypadněte, oba dva!“ zařval.

Po okamžiku zmateného váhání se Claudius vrhl vpřed. Škubal sebou a bručel. Zůstala po něm kaluž moči. Herodes Agrippa se zhluboka nadechl, shrbil se a pak se zahleděl nahoru, pod kápi, do Sabinova skrytého obličeje. Jejich zraky se na okamžik střetly. Herodes zlehka vykulil oči. Sabinus udělal výhružné gesto mečem a Judejec zamířil za Claudiem.

Sabinus poklekl a modlil se k Mithrovi, aby to nebylo poznání, co spatřil v králových očích. Hlasy dál z chodby mu vyhnaly obavy z mysli. Jeden z nich patřil rozhodně Caligulovi. Ustoupil za roh a čekal, až se hlasy přiblíží.

„Jestli budou ti aitólští hoši hezcí, mohl bych si dva vzít s sebou do lázně,“ říkal právě Caligula. „Chtěl bys taky dva, Clemente?“

„Jestli budou hezcí, božský Gaie.“

„Ale jestli ne, tak můžeme pořád mít Chaereu. Rád bych slyšel ten jeho sladký hlas sténat vzrušením.“ Caligula se zachechtal. Jeho společníci mlčeli.

Sabinus s připraveným mečem vyšel zpoza rohu.

Caligulův úsměv pohasl. Zapadlé oči vytřeštil hrůzou. Uskočil dozadu. Chaereovy silné ruce mu sevřely paže a držely ho na místě.

Sabinus máchl mečem. Zařízl se Caligulovi do masa v dolní části krku. Caligula zaječel. Chaereovi do tváře vytryskl pramínek krve. Sabinovi se zachvěla paže a uvolnil meč, když se ostří prudce zaklínilo do Caligulovy klíční kosti.

Nastal okamžik šokovaného ticha.

Caligula hleděl vytřeštěnýma očima na meč, který z něj trčel, a pak najednou propukl v manický smích. „Nemůžeš mě zabít! Pořád jsem naživu. Jsem b…“ Prudce se zachvěl. Ústa mu ztuhla uprostřed smíchu a vyvalil oči.

„Tentokrát naposledy slyšíš můj *sladký* hlas,“ zašeptal mu Chaerea do ucha. Levou rukou stále svíral Caligulu, ale druhou měl v tu chvíli skrytou. Chaerea trhl pravou stranou těla prudce vpřed a Caligulovi vyjela z hrudi špička *gladiu*. Zvrátil hlavu a prudce vydechl. Do vzduchu vylétla jemná karmínová mlha. Sabinus vyškubl svoji zbraň a stáhl si šátek. Falešný bůh bude vědět, kdo ukončil jeho život a proč.

„Sabinus!“ zaskřehotal Caligula a po bradě mu stékala krev. „Jsi přece můj přítel!“

„Ne, Caligulo, jsem tvoje ovce, pamatuješ?“ Pak prudce bodl zbraní do Caligulových slabin, zatímco Clemens a Cornelius tasili meče a vnořili je každý z jedné strany do zraněného císaře.

Sabinus se usmál hořkou radostí z pomsty. Otočil zápěstím doleva a doprava a drtil Caligulovy útroby, pak zatlačil, až cítil, že hrot vyjel ven mezi hýžděmi.

Všichni čtyři vrazi vyprostili své meče současně. Caligula stál okamžik nepodpíraný, než se zhroutil bez hlesu na podlahu do louže moči po Claudiovi.

Sabinus hleděl na svého bývalého přítele. Pak mu plivl do tváře a znovu si nasadil šátek. Chaerea prudce kopl Caligulu do krvácejících slabin.

„Musíme to dokončit,“ řekl tiše Clemens a obrátil se k odchodu. „Pospěšte si. Germáni brzy najdou mrtvolu. Řekl jsem jim, ať počítají do pěti set, aby nás nikdo nesledoval po schodech nahoru.“

Čtveřice vrahů kráčela svižně nahoru chodbou. U dveří čekali oba centurioni.

„Lupe, přiveď do paláce svoji centurii,“ rozkázal Clemens, když je míjel. „Aetie, ty nechej svoji venku a nikoho nevpouštěj dovnitř. A zbav se těch vyjících Aitólanů.“

„Zahlédli vás Claudius a Herodes Agrippa?“ zeptal se Sabinus.

„Ne, pane,“ odpověděl Lupus, „viděli jsme je přicházet a drželi jsme se stranou, dokud neprošli.“

„Dobře. Teď jděte.“

Oba centurioni zasalutovali a rychle vyšli dveřmi ven za svými muži. Z nitra chodby se ozval hrdelní řev.

„Sakra!“ sykl Clemens. „Ti pitomí Germáni neumí počítat. Utíkejte!“

Sabinus se rozběhl ze všech sil a vrhl pohled přes rameno. Zpoza rohu vyrazilo osm statných postav s tasenými meči. Jedna se obrátila a rozběhla se zpátky k divadlu. Zbývajících sedm se pustilo do pronásledování.

Clemens rozrazil dveře a vedl je nahoru po mramorovém schodišti, místností s vysokým stropem plnou malovaných soch Caliguly a jeho sester v životní velikosti a dál do paláce. Zabočili doleva a dorazili do atria ve chvíli, kdy první z Lupových mužů vstupovali dovnitř.

„Seřaď svoje chlapce do útvaru, centurione,“ zařval Clemens, „možná budou muset zabít pár Germánů.“

Zazněl Lupův ostrý rozkaz a gardisté vytvořili řadu. Vzápětí do atria vtrhli Germáni. „Meče!“ zařval Lupus.

S precizností, která se očekávala od římských elitních vojáků, se za zvonivého unisona objevilo v rukou mužů osmdesát mečů.

Germáni, v beznadějné menšině, ale rozzuření vraždou císaře, kterému přísahali absolutní věrnost, vydali válečný pokřik své lesnaté domoviny a zaútočili. Sabinus, Clemens a oba tribuni proklouzli za pretoriánskou linii v okamžiku, kdy za hlasitého řinčení kovu o kov, které se rozléhalo sloupořadím v místnosti, Germáni narazili plnou vahou za svými štíty do gardistů. Bodali dlouhými meči do hlav a trupů nechráněných obránců. Čtyři klesli vzápětí pod divokým náporem, ale jejich druhové udrželi linii. Používali levé paže místo štítů a bodali kratšími meči do slabin a stehen útočníků, jejichž počet se rychle zmenšoval. Brzy už pět jejich druhů leželo mrtvých nebo umírajících na podlaze a poslední dva Germáni se obrátili a zamířili, odkud přišli.

Do vřavy zazněl ostrý ženský hlas. „Co se to tady děje?“

Sabinus se otočil a spatřil vysokou ženu s dlouhým koňským obličejem a výrazným aristokratickým nosem. V náruči držela asi dvouleté dítě. Děvčátko lačně hledělo na krev rozlévající se po podlaze.

„Můj manžel se o tom dozví.“

„Tvůj manžel se nedozví nic, Milonie Caesonie,“ sdělil jí chladně Clemens, „už nikdy.“

Na okamžik zaváhala. Pak se napřímila a pohlédla Clementovi do očí. Její zrak planul vzdorem. „Jestli mě chceš taky zabít, můj bratr mě pomstí."

„Nepomstí. Tvůj *nevlastní* bratr Corbulo tě považuje za hanbu rodiny. Jestli má jen trochu rozumu, přesvědčí svoji legii, Druhou Augustu, aby odpřisáhla věrnost novému císaři. Potom, až si odslouží svoje roky jako legát, se vrátí do Říma a bude doufat, že na skvrnu, kterou jsi zanechala na jeho charakteru, se do té doby zapomene."

Milonia Caesonia zavřela oči, jako by se smiřovala s pravdivostí jeho slov.

Clemens k ní přistoupil s taseným mečem.

Zvedla dítě. „Ušetříš Julii Drusillu?"

„Ne."

Milonia Caesonia si přitiskla dceru pevně k ňadrům.

„Ale prokážu ti laskavost. Zabiju tě první, abys ji neviděla umírat."

„Děkuju ti, Clemente." Milonia Caesonia políbila dítě na čelo a postavila je na zem. Holčička okamžitě začala kvílet, s nataženými pažemi se sápala po matce. Po několika okamžicích, kdy si jí nikdo nevšímal, se vrhla zuřivě k matce a rvala ji ostrými nehty a zuby *stolu*.

Milonia Caesonia pohlédla unavenýma očima na ječícího spratka u svých nohou. „Udělej to hned, Clemente."

Clemens ji popadl levou rukou za rameno a vrazil jí meč pod žebra. Vytřeštila oči a tiše vydechla. Dítě hledělo na krev vytékající z rány a po chvíli bezradnosti se dalo do smíchu. Clemens zatlačil meč hlouběji a Milonia Caesonia zavřela oči. Vytrhl meč z rány a smích děvčátka ustal. S vyděšeným vyjeknutím se obrátilo a cupitalo pryč.

„Lupe! Chyť tu stvůru," zařval Clemens a položil mrtvou Milonii Caesonii na podlahu.

Centurio se rychle rozběhl za malou postavičkou a po pár krocích ji dostihl. Vyrazila proti němu nehty, podrápala ho na předloktí, zatímco ji zvedal, a pak mu zabořila zuby do zápěstí. Lupus vykřikl bolestí, popadl holčičku za kotník a držel ji za něj, svíjející se a vřískající, na délku paže od sebe.

„U všech bohů, skonči to!" rozkázal Clemens.

Při výkřiku následovaném strašlivým křupnutím sebou Sabinus škubl.

Lupus rychle obhlédl své dílo a pak odhodil nehybné tělíčko na zem k patě zakrváceného sloupu.

„Dobře," řekl Clemens s úlevou, že v místnosti náhle zavládlo ticho. „Teď vezmi polovinu svých mužů a hledejte ve východním křídle paláce Claudia." Ukázal na pretoriánského optiona. „Grate, ty vezmi druhou polovinu do západního křídla."

Lupus a Gratus zasalutovali a odvedli své muže pryč.

Clemens se obrátil k Sabinovi. „Půjdu se podívat, kam se ten můj slintající patron ukryl. Ty bys měl už jít, příteli, je po všem. Dostaň se z města, než se to rozkřikne."

„Myslím, že už k tomu došlo," podotkl Sabinus. Pobavený jásot, který se předtím ozýval z divadla pod kopcem, teď přešel v řev.

Sabinus sevřel švagrovi rameno, obrátil se a vyběhl ven z paláce. Když sbíhal dolů z Palatinu, vzduch naplnil jekot a zděšené výkřiky.

Lidé začali umírat.

ČÁST I

ŘÍM
TÉHOŽ DNE

KAPITOLA I

VESPASIÁN SI UŽÍVAL představení navzdory císařovu neustálému přerušování. *Komedie o hrnci* nepatřila k jeho oblíbeným kusům od Plauta, ale rozesmávaly ho dvojsmyslné dialogy, nedorozumění a rozpustilé honičky, když se lakotný protagonista Euclio snaží udržet si svoje nově nalezené bohatství. Jeho problém s hrou spočíval v tom, že spíš sympatizoval s Euclionovou touhou rozloučit se s co nejmenším množstvím peněz.

Skupinka mladých mužských akrobatů, kteří v tu chvíli poskakovali po jevišti, Vespasiána nevzrušovala zdaleka tak jako jeho strýce Gaia Vespasia Polla, který seděl vedle něj, proto při čekání na začátek další komedie zavřel oči a poklidně podřimoval. Myslel na svého malého synka Tita, kterému teď bylo něco přes rok.

Vespasiána vytrhl z dřímoty chraplavý hrdelní výkřik, který náhle prořízl vlažný aplaus akrobatům, jejichž číslo dospělo k finále. Pátral pohledem nad hlavami publika po zdroji a příčině řevu. Dvacet kroků nalevo se z krytého schodiště vyřítil císařův germánský tělesný strážce. Pravou ruku měl zdviženou a pokrytou krví. Rychle utíkal a něco nesrozumitelně volal ve svém rodném jazyce na osm kolegů střežících vstup do císařské lóže, z níž před chvílí odešel Caligula. Diváci sedící blízko hleděli vyděšeně na muže, který mával zakrvácenou rukou před vousatými tvářemi svých druhů.

Vespasián se obrátil k strýci, jenž stále aplaudoval skromně oděným mladíkům právě odcházejícím z pódia. Vstal a zatahal Gaia za rukáv tuniky. „Mám pocit, že se děje něco zlého. Měli bychom okamžitě odejít."

„Cože, drahý hochu?" zeptal se Gaius nepřítomně.

„Musíme jít. Hned teď!"

Při naléhavém tónu v synovcově hlase zvedl Gaius své korpulentní tělo,

shrnul si pečlivě nakadeřený pramen vlasů z očí a vrhl poslední pohled na mizející akrobaty.

Vespasián se nervózně ohlédl přes rameno. Germánští strážci tasili všichni současně svoje dlouhé meče. Jejich spojený zuřivý řev umlčel dav v bezprostřední blízkosti. Zaražené ticho se šířilo jako vlna, až zasáhlo všechny diváky.

Germáni drželi meče ve výši, tváře zkřivené vztekem, v hrdlech jim doznívaI řev. Na okamžik se v celém divadle rozhostilo ticho, hluboké a zlověstné. Všechny pohledy se tázavě upíraly na oněch devět barbarů. Potom se zableskl meč a vzduchem prolétla hlava. Tryskající krev padala v těžkých kapkách na lidi zírající s otevřenými ústy na strašlivou střelu nad svými hlavami. Z těla bezhlavého diváka – nějakého senátora – ještě asi dva až tři stahy srdce tryskala krev. Mrtvola seděla vzpřímeně a krev zmáčela zděšené lidi kolem. Pak padla dopředu na jakéhosi nechápajícího starce – také senátora, jenž se s vytřeštěným pohledem obrátil na sedadle o řadu níž. Do jeho otevřených úst vjel meč a hrot mu vyrazil ven týlem, aniž jeho oči vůbec změnily výraz.

Ještě chvíli bylo naprosté ticho. Pak nastal zlom, když se ozvalo zaječení ženy, které uťatá hlava přistála v klíně. Rozpoutala tím kakofonii hrůzy. Germáni se hnali za záblesků kovu vpřed, prořezávali si hlava nehlava cestu davem a zanechávali za sebou údy a mrtvoly těch, kteří byli příliš pomalí, aby se přidali k všeobecnému úprku. V císařské lóži hleděl paralyzovaný první konzul na šklebícího se barbara, jenž se k němu blížil. Pak rychle přeskočil přední balustrádu a dopadl s roztaženýma rukama a nohama na záda zpanikařeného davu dole.

Vespasián odstrčil stranou jakousi ječící matronu, pak tlačil strýce před sebou k nejbližšímu průchodu směřujícímu mezi uličkami se sedadly k pódiu. „Není čas na dobré mravy, strýčku." Když se prodíral tlačenicí a používal mohutného strýce jako beranidlo, sledoval koutkem oka zkázu kolem. Nalevo od něj padli pod přívalem ran dva senátoři. Vzadu se tři zdivočelí Germáni prosekávali spěchajícím davem a blížili se k nim. Vespasián pohlédl do očí jejich vůdce a cítil, že se zaměřil na něj. „Vypadá to, že jejich hlavním cílem jsou senátoři, strýčku," zařval a stáhl si tógu z pravého ramene, aby byl široký purpurový senátorský pruh méně vidět.

„Ale proč?“ odpověděl Gaius, který právě šlápl na nešťastníka, jenž klesl v tlačenici k zemi.

„Nevím, hlavně se nezastavuj.“

Společnou vahou svých těl se jim dařilo tlačit se pryč od postupujících Germánů, kteří se zamotali do spleti mrtvých a umírajících. Když se dostali do relativně méně přecpané *orchestry* mezi hledištěm a jevištěm, odvážil se Vespasián znovu ohlédnout a šokovaně sledoval spoušť, kterou mezi tolika bezbrannými lidmi dokázalo napáchat pouhých devět ozbrojenců. Hlediště bylo poseto mrtvolami, z nichž mnohé na sobě měly zakrvácené senátorské tógy. Popadl strýce za paži a rozběhl se. Vydrápali se po krátkém schodišti nahoru na pódium a pokračovali, jak jen nejrychleji se Gaius svedl kolébat, k oblouku ve scaenae frons na protější straně, ucpanému zoufalými lidmi. Skrumáží těl se pak pomalu prodírali dál. Snažili se zůstat na nohou a pod chodidly cítili měkké maso nešťastníků, kteří klesli k zemi. Nakonec se přece jen vynořili z divadla na ulici vedoucí kolem úpatí Palatinu.

Dav zamířil doprava, protože zleva rychle postupovaly vpřed vyrovnané řady tří centurií městské kohorty. Vespasián a Gaius neměli na vybranou. Dali se unášet davem, ale celou dobu se tlačili k okraji proudu. Pak Vespasián ucítil, že se ramenem otírá o stěnu domu, a začal vyhlížet únikovou cestu.

„Připravený, strýčku?“ zavolal, když se blížili k jedné boční uličce.

Gaius funěl a hvízdavě dýchal. Kývl hlavou, po masitých tvářích mu stékaly perličky potu. Vespasián s ním trhl doleva a vzápětí už panikou hnaný proud opustili.

Když se rozběhli, Vespasián téměř zakopl o mrtvolu germánského tělesného strážce ležící napříč rozbahněnou uličkou. Těsně před koncem přeskočili dalšího Germána, holohlavého, ale s dlouhým plavým vousem, který seděl opřený o zeď a svíral si pahýl pravé paže ve snaze zastavit proud krve. V šoku zíral na useknutou ruku stále svírající meč, která ležela vedle. Dorazili na konec uličky. Gaius lapal po dechu a Vespasián rychle obhlížel okolí. Napravo se belhal se skloněnou hlavou pryč jakýsi muž. Zpod pláště mu po pravé noze vytékala krev. V ruce držel zakrvácený meč.

Vespasián se rozběhl doleva, k Via Sacra. Gaius se vlekl za ním, s každým přerývaným nádechem pomalejší.

„Pospěš, strýčku," zavolal Vespasián přes rameno, „musíme se dostat domů pro případ, že by se to mělo rozšířit po celém městě."

Gaius se zastavil, ruce na kolenou, a lapal po dechu. „Běž napřed, hochu. Nedokážu s tebou držet krok. Půjdu do Senátu. Ty se spěchej postarat o Flavii a malého Tita. Přijdu domů, jakmile budu mít zprávy o tom, co se stalo."

Vespasián mu zamával a chvátal za svou ženou a synkem. Z Palatinu se blížily dvě centurie pretoriánské gardy. Odbočil na Via Sacra a mířil k Foru Romanu, pryč od nářku a úzkostných výkřiků, které nepřestávaly zaznívat ze severního svahu kopce. Vespasián byl nucen počkat, zatímco garda přecházela po Via Sacra. Uprostřed nesli v nosítkách Claudia. Škubal sebou a slintal, po tvářích mu stékaly slzy a žadonil o život.

„Zamkni a zajisti dveře," rozkázal Vespasián mladému a velmi pohlednému vrátnému, který ho právě vpustil do strýčkova domu, „a potom obejdi dům a zkontroluj, že jsou všechna okna vedoucí ven zavřená."

Mladík se uklonil a spěchal splnit rozkaz.

„Tata!"

Vespasián se obrátil, zhluboka se nadechl a usmál se na svého třináctiměsíčního synka Tita, který se za ním batolil po čtyřech po mozaikové podlaze atria.

„Co se děje?" vzhlédla od předení u krbu v atriu Flavia Domitilla, už dva roky Vespasiánova manželka.

„Nevím jistě, ale díky bohům, že jste v pořádku." Vespasián s úlevou zvedl synka, políbil ho na obě tváře a kráčel k ní.

„Proč bychom neměli být?"

Vespasián se posadil proti své ženě a houpal Tita na koleni. „Nevím přesně, ale myslím, že někdo konečně…"

„Nerozdováděj ho moc. Chůva ho zrovna nakrmila," přerušila ho Flavia a pohlédla nesouhlasně na manžela.

Vespasián si nevšímal manželčiny prosby a pokračoval v divoké jízdě. „Nic mu neudělám. Je to malý drsňák." Počastoval chichotajícího se synka úsměvem a štípl ho do baculaté tváře. „Že ano, Tite?" Chlapeček se zatetelil štěstím, zatímco předstíral, že jede na koni, a pak vyjekl, když Ve-

spasián najednou trhl kolenem doleva, až malý jezdec málem vylétl ze sedla. „Myslím, že někdo konečně zavraždil Caligulu, a kvůli Sabinovi se modlím, aby to nebyl Clemens."

Flavia vytřeštila vzrušeně oči. „Pokud je Caligula mrtvý, mohl bys konečně vybrat nějaké své peníze bez obavy, že tě kvůli nim zabije."

„Flavie, tohle mi teď leží na srdci ze všeho nejméně. Jestli císaře zavraždili, musím přijít na to, jak nás všechny udržet během změny režimu v bezpečí. Pokud budeme dál trvat na té hlouposti, že vybereme císaře mezi potomky Julia Caesara, tak jasným nástupcem je Claudius, což může hrát ve prospěch naší rodiny."

Flavia mávla netrpělivě rukou a nevšímala si manželových slov. „Nemůžeš čekat, že budu pořád žít v domě tvého strýce." Ukázala na homoerotická díla, která zaplňovala atrium, a útlého germánského mladíka s plavými vlasy, jenž na ně čekal diskrétně u dveří do *triklinia*. „Jak dlouho musím ještě snášet pohled na všechno tohle, tohle…" Odmlčela se, neschopná nalézt správné slovo pro vkus senátora Gaia Vespasia Pollona, co se týče výzdoby a otroků.

„Jestli toužíš po změně, připoj se ke mně na cestách na můj statek v Cose."

„A co bych tam asi tak dělala? Počítala mezky a bratříčkovala se s propuštěnci?"

„Potom tedy, má drahá, pokud trváš na tom, že zůstaneš v Římě, budeme žít zde. Můj strýc je k nám velmi pohostinný a já nemám v úmyslu vmést mu jeho štědrost zpátky do obličeje tím, že se odstěhujeme, když tady všichni máme tolik místa."

„Jinými slovy, nemáš v žádném úmyslu investovat do toho, abys měl vlastní dům," odsekla Flavia a prudce otočila vřetenem.

„To taky," přitakal Vespasián a dopřál Titovi další trysk s vyhazováním. „Nemůžu si ho dovolit. Nepodařilo se mi nashromáždit dost peněz, když jsem byl prétorem."

„To bylo před dvěma lety. Cos dělal od té doby?"

„Snažil se zůstat naživu tím, že budu předstírat, že jsem chudák!" Vespasián pohlédl přísně na svoji ženu s bezvadně upraveným účesem podle poslední módy a mnohem více šperky, než on považoval za nutné. Litoval,

že si nikdy nepadli do noty, pokud šlo o finance. Jenže vzdorovitost a nezávislost v jejích velkých hnědých očích, půvab jejích plných ňader a těhotenské bříško – nejspíš pod další novou stolou – mu připomněly tři hlavní důvody, proč se s ní oženil. Zkusil rozumný přístup. „Flavie, má drahá, Caligula popravil spoustu senátorů stejně bohatých jako já jen proto, aby se mohl zmocnit jejich peněz. Proto jsem já svoje peníze vložil do statku, tedy mimo Řím, zatímco žijeme v strýčkově domě. Někdy ti může to, že vypadáš jako chudák, zachránit život."

„Nemluvila jsem o statku. Mám na mysli peníze, které sis přivezl z Alexandrie."

„Ty jsou pořád schované a zůstane to tak i dál, dokud nebudu mít jistotu, že máme císaře, který nenakládá tak rozhazovačně s majetkem svých poddaných. Nebo taky s jejich manželkami."

„A co s jejich milenkami?"

Několik Titových škytnutí, po nichž následoval proud natrávené čočky, který vytryskl Vespasiánovi do klína, přišlo jako na zavolanou. Hovory s manželkou o penězích nebyly nikdy příjemné, zvlášť když vždycky skončily u toho, že si vydržuje milenku. Věděl, že Flavia nežárlí na Caenidu sexuálně. Zazlívala mu to, co podle jejích představ utrácel za svoji milenku, a tím ji, svou zákonitou ženu, připravoval o možnost pohodlného života. A to hlavní, čeho se jí nedostávalo, byl vlastní dům v Římě.

„Vidíš, neříkala jsem to?" zvolala Flavia. „Elpido! Kde jsi?"

Do místnosti vešla pohledná otrokyně ve středních letech. „Ano, paní?"

„Dítěti se na pánovi udělalo zle. Očisti je."

Vespasián vstal a podal Tita chůvě. Čočka se svezla na podlahu.

„Pojď sem, ty malý rošťáku," vrkala Elpis a vzala Tita do náruče. „Jako bys otci z oka vypadl."

Vespasián se usmál. „Ano, ten chudáček bude mít taky kulatý obličej a stejně velký nos."

„Doufejme, že bude mít větší tobolku," zabručela Flavia.

Hlasité zabušení na přední dveře ušetřilo Vespasiána nutnosti odpovídat. Atraktivní vrátný vykoukl špehýrkou a vzápětí už odtáhl petlici. Vestibulem se do atria vřítil Gaius, tělo se mu pod tógou prudce natřásalo. Kadeře měl nyní zplihlé potem, lepily se mu na čelo a tváře.

„Clemens zavraždil to monstrum. Ten lehkovážný hlupák," zaburácel Gaius, než se zastavil, aby popadl dech.

Vespasián zavrtěl smutně hlavou. „Ne, *statečný* hlupák. Jenže podle mě to bylo nevyhnutelné po tom, co Caligula provedl jeho sestře. Jenom jsem si myslel, že po dvou letech už získal znovu navrch jeho pud sebezáchovy. Díky bohům, že Sabinus není v Římě. Přidal by se k němu. Slyšel jsem, jak si odpřisáhli, že to provedou společně, a čest by mi velela se k nim připojit. Clemens je mrtvý muž."

„Obávám se, že ano, dokonce ani Claudius by nebyl tak hloupý, aby ho nechal naživu. Odvedli ho do pretoriánského tábora."

„Ano, viděl jsem. Po šílenci budeme mít blázna. Jak dlouho to může jít takhle dál, strýčku?"

„Dokud bude na světě caesarovská krev, a obávám se, že Claudiovi jí v žilách jeho znetvořeného těla proudí spousta."

„Ten blázen žadonil o život. Vůbec mu nedošlo, že se ho jen snaží dostat do bezpečí, dokud ho senát neprohlásí za císaře."

„Což by mělo být velmi brzy. Očisti si tu tuniku od zvratků, drahý hochu. Konzulové svolali za jednu hodinu v Jupiterově chrámu na Kapitolu zasedání senátu."

Postup vzhůru po Gemonských schodech na vrchol Kapitolu byl pomalý. Netlačili se na nich jen členové senátu, kteří se dostavili na výzvu konzulů, ale rovněž skupiny otroků s těžkými truhlicemi obsahujícími celou městskou pokladnu, aby je uložili v Jupiterově chrámu, nejposvátnější budově v Římě. U paty schodiště, před chrámem Concordie na Foru, stály celé tři městské kohorty z rozkazu Cossa Cornelia Lentula, městského prefekta, aby střežily římské zlato před pokusy o jeho uchvácení pretoriánskou gardou. Na protější straně Fora, na Palatinu, bylo vidět ztichlé prozatímní divadlo, jehož prázdná sedadla stále pokrývaly mrtvoly.

Konečně se přes čtyři sta senátorů shromáždilo v šeré místnosti. Zatímco konzulové obětovali berana hostitelskému božstvu, kolem nepřestávali proudit otroci s truhlicemi.

„To by mohlo být ošklivé," pošeptal Gaius Vespasiánovi, zatímco Quintus Pomponius Secundus, první konzul, kontroloval příznivá znamení,

doprovázen svým kolegou Gnaem Sentiem Saturninem. „Pokud vynesli pokladnu sem nahoru, musí uvažovat o tom, že se postaví gardě."

„V tom případě bychom odsud měli vypadnout, strýčku. To, že se Claudius stane císařem, je nevyhnutelné."

„Ne tak docela, drahý hochu. Poslechněme si, co k tomu povědí lidé, než učiníme nějaký zbrklý a možná nebezpečný závěr."

Spokojený s tím, co viděl, prohlásil Pomponius Secundus den za příznivý pro jednání senátu a ujal se slova. Modřina na obličeji způsobená Caligulou byla teď nateklá a tmavá. „Patres conscripti a vy všichni, kdo milujete svobodu, dnešek je dnem, kdy se náš svět změnil. Právě dnes byl konečně svržen muž, který v nás budil rovným dílem nenávist a strach."

Aby zdůraznil svá slova, kývl k soše Caliguly vedle sedící sochy nejposvátnějšího římského boha. Skupina otroků do ní právě zezadu strkala. Postava zesnulého císaře se vzápětí zřítila na mramorovou podlahu a roztříštila se na bezpočet kusů. Síní se rozlehl mohutný jásot senátorů. Vespasián si na okamžik vybavil toho kdysi dobráckého, nezkrotného mladíka a zalitoval ztráty přítele. Vzápětí se však vrátily vzpomínky na netvora, který se z něj stal, a Vespasián začal jásat spolu s ostatními.

„Právě dnes nastal den," pokračoval Pomponius Secundus a zvýšil hlas, aby přehlušil veselí, „kdy my všichni, kdo jsme tak neohroženě stáli v opozici proti Caligulovu tyranskému režimu, se můžeme znovu zvát svobodnými muži."

„Líbání Caligulových trepek v divadle dnes odpoledne bych osobně za neohroženou opozici neoznačoval," zabručel Gaius, když na konzulova slova odpověděl další jásot. Soudě z výrazů ve spoustě tváří poznal Vespasián, že jeho strýc není jediným člověkem s tímto názorem.

První konzul pokračoval dál, netuše, že jásot, který se rozléhá, je poněkud ironický. „Pretoriánská garda se rozhodla, že se nám pokusí vnutit nového císaře: Caligulova strýce Claudia. Vážení senátoři, já říkám ne! Claudius nejen koktá a slintá a belhá se způsobem, který by jen znevážil důstojnost vlády, navíc ho neznají, a tudíž nemilují, naše legie. Nemůžeme dovolit, aby nám pretoriánská garda tímto způsobem diktovala. Pokud se legie na Rhenu a Danubiu rozhodnou jmenovat své vlastní, bojovnější kandidáty, mohlo by to skončit občanskou válkou. Jako svobodní muži

bychom si za nového císaře, který bude vládnout společně s věrným senátem, měli zvolit člověka ze svých řad. Mělo by jít o muže přijatelného pro nás, legie i gardu. Měl by to být…“

„Ty… to se snažíš naznačit,“ zvolal Gnaeus Sentius Saturninus, druhý konzul, a vstal. Čelisti a břicho se mu třásly. Zvedl výhružně prst proti svému kolegovi a pak upřel pronikavý pohled modrých očí na přítomné. „Tento muž by chtěl, abychom známou tyranii jedné rodiny nahradili neznámou tyranií rodiny druhé. Opravdu se tak chovají svobodní muži? Ne!“ Tato poznámka se setkala s bouřlivým souhlasem a Saturninus zaujal státnickou pózu, jakou mu jeho ochablá postava dovolovala. Levou paži složil přes tělo, aby mu přidržovala tógu, a pravou měl svěšenou podél těla. „Patres conscripti, dnes máme historickou příležitost vzít si zpět své dávné pravomoci a stát se znovu zákonnou vládou Říma. Zbavme se těchto císařů a vraťme se ke skutečné svobodě svých předků, svobodě, která nám byla tak dlouho upírána, že si již jen hrstka přítomných pamatuje její chuť. Svobodě, která náležela k době, kdy i nejstarší muži zde byli ještě chlapci. Svobodě republiky.“

„Tvař se neutrálně, drahý hochu,“ sykl Gaius Vespasiánovi do ucha. „Teď není vhodná chvíle na to, abys dával najevo, že máš svůj názor.“

Téměř polovina shromážděných propukla v nadšený aplaus a jásot, ale dosti velká menšina se mračila a bručela. Zbylí stáli s apatickým výrazem jako Gaius a čekali, která frakce získá navrch.

Gaius zatahal Vespasiána za loket a vlekl ho zpátky davem. „Bylo by dobré, kdybychom zůstali nenápadnými pozorovateli, dokud se celá záležitost nerozhodne, tak nebo jinak.“

„A v tu chvíli pak odpřisáhneme věrnost vítězné straně, co, strýčku?“

„To je rozumný postup, který skýtá mnohem vyšší šanci na přežití než ukvapený jásot nad tím, čemu člověk věří.“

„Myslím, že souhlasím.“

Jásot pomalu utichal a slova se ujal bývalý konzul Aulus Plautius.

„Tohle by mělo napovědět,“ zabručel Gaius, „Plautius se vyzná v tom, jak se udržet v přízni.“

Vespasián se ušklíbl. „Chceš říct, že se vyzná v tom, jak včas změnit strany.“

Téměř o deset let dříve dokázal Aulus Plautius přežít to, že byl stoupencem odsouzeného Seiana, tím, že jako první požadoval smrt svého bývalého dobrodince.

„Patres conscripti," prohlásil Plautius. Napřímil široká ramena a nadmul svalnatou hruď. Žíly na tlustém krku mu naběhly. „Ačkoli chápu rozdílné názory našich dvou vážených konzulů a rozumím, že každé z těchto stanovisek je svým způsobem cenné a stojí za debatu, rád bych připomněl tomuto shromáždění, že přehlédlo jednu věc. Je jí moc pretoriánské gardy. Kdo se jí postaví?" Pohlédl na prefekta městských kohort Cossa Cornelia Lentula. „Tvoje městské kohorty, Lentule? Tři kohorty o necelých pěti stech mužích proti devíti kohortám gardy, z nichž každá čítá skoro tisíc mužů? I kdybych k vám připočítal vigily, pořád by garda měla přesilu tři ku jedné."

„Lid by se přidal," odsekl Lentulus.

Plautius nakrčil pohrdavě rty. „Lid! A jakými zbraněmi by proti elitním římským silám bojoval? Noži a sekáčky na maso, s pekáči místo štítů a starým chlebem jako střelivem do praků? Ale no tak. Na lid zapomeňte. Patres conscripti, ať už to vaši *dignitas* uráží nebo ne, pragmaticky musím říct, že v celé této záležitosti nemá naše slovo žádnou váhu."

Vespasián se rozhlédl ze svého místa do zadních řad shromáždění a viděl, že přítomným začíná docházet nepříjemná pravda Plautiových slov.

Plautiovi ztvrdl pohled, když viděl, že jeho argument zapůsobil. „Zde je můj návrh, patres conscripti. Pošleme delegaci za Claudiem do pretoriánského tábora. Musíme se ujistit, zda se skutečně chce stát císařem, a pokud ano, jak chce vládnout. Pokud nechce, a dokážeme ho přesvědčit, aby nabídku gardy odmítl, kdo by byl pro gardisty přijatelný místo něj? Protože jedno vám můžu říct s jistotou. Garda nikdy s návratem k republice souhlasit nebude."

Senátoři mlčeli, zatímco v sále doznívala ozvěna posledního slova, až konečně zanikla jako nejasná vzpomínka na příjemný sen, který zmizí po probuzení do všední reality.

„Měli bychom okamžitě odejít," pošeptal Vespasián Gaiovi, „a předstoupit před Claudia."

„A co když senát přesvědčí Claudia, aby se vzdal nároku? Co si pak počneme? Je příliš brzy na nějaké rozhodnutí. Musíme se zatím držet v houfu."

Vespasián se zamračil a nemohl se zbavit pochyb. „Cokoli v tuhle chvíli uděláme, je nebezpečné. Měli bychom vsadit na nejpravděpodobnější běh událostí."

„Vsadil bys životy své ženy a dítěte?"

Vespasián nemusel nad odpovědí vůbec uvažovat. „Ne."

„Tak nevystrkuj hlavu. Nerozhoduj se, dokud nebudeš mít všechny informace."

Slova se opět ujal první konzul a vypadal značně zkrotle. „Jsem nucen souhlasit s bývalým konzulem a navrhnout, abychom jmenovali poselstvo, které budou tvořit nejváženější členové tohoto shromáždění. Měli by jít všichni konzulové a prétoři, minulí i současní."

Ozvalo se souhlasné bručení.

„Výborně, konzule," ozval se jízlivě Plautius, „a kdo by měl tuhle delegaci vést?"

„Přirozeně jako první…"

„Žádné přirozeně… viděli by v tobě možného uchazeče o hodnost a nepůsobil bys nestranně. Tohle poselstvo musí vést někdo, kdo, ačkoli je ze senátorské vrstvy, nemůže nikdy být císařem ani konzulem. Musí to být člověk, kterého Claudius považuje za přítele, aby neměl pocit, že ho někdo manipuluje. Zkrátka to nemůže být nikdo z tohoto shromáždění."

Secundus se zatvářil zmateně. „Kdo tedy?"

„Král Herodes Agrippa."

Nastala už noc, než židovského krále našli a povolali před senát. V chrámu zapálili pochodně a svícny. Po naleštěném mramoru tančilo světlo, mnohem jasnější než za dne. Sedící socha římského ochranného boha dohlížela na konání. Kdyby se v Jupiterově přísné tváři mohly zračit emoce, nejspíš by teď pohrdavě shlížel na prořídlé shromáždění. Během posledních pár hodin, kdy už bylo zřejmé, že má garda navrch, si řada senátorů, kteří otevřeně podpořili obnovení republiky, náhle uvědomila, že mají různé naléhavé důvody, aby se odebrali na svá sídla mimo Řím. Vespasián a Gaius zůstali s klidným vědomím, že zatím ještě nevyjádřili žádný názor.

V očích Heroda Agrippy se pobaveně zablesklo, když se přes svůj velký zahnutý nos rozhlédl po zbývajících senátorech. „Velmi rád povedu vaši delegaci, patres conscripti. Vaše nabídka je pro mě ctí. Bohužel však nechápu, čeho chcete dosáhnout."

„Chceme znát Claudiův názor," odpověděl popudlivě Pomponius Secundus. „Možná by byl ochotný odmítnout nabídku gardy, že z něj učiní císaře."

„Zkoušel to, ale přesvědčili ho, aby to nedělal."

„Garda, svými meči?"

„Ne, Secunde. Já to byl."

„Ty!" Pomponius Secundus se málem zadusil a musel se plácnout do hrudi, zatímco upíral nevěřícný pohled na Heroda Agrippu, který před ním klidně seděl ve svém zlatě vyšívaném purpurovém šatu a se zlatým královským diadémem.

„No, někdo to udělat musel."

„Nikdo nic *nemusel*," vybuchl první konzul. „Zvlášť ne ty. Ulízaný východní klientský král, který se dokonce nedokáže ani překonat a jíst vepřové, jak by měl každý Říman, co má v sobě špetku sebeúcty."

„Myslím, že tohle byla poslední informace, kterou jsem potřeboval, abych se rozhodl, strýčku," pronesl Vespasián koutkem úst.

Gaius moudře pokýval hlavou. „Právě se ze mě stal vášnivý stoupenec Claudia. Vždycky jsem se domníval, že je to ten nejlepší muž pro tento úřad, přirozený vůdce."

Herodes Agrippa nehnul nad konzulovým výbuchem brvou. „Tenhle ulízaný východní klientský král – který, mimochodem, má vepřové moc rád – vzal dnes odpoledne věci do svých rukou, aby zachránil krky vám pitomcům, protože jsem jasně chápal, kam to všechno spěje. Na rozdíl od některých jiných. Šel jsem za Claudiem do pretoriánského tábora a byl jsem u toho, když ho garda prohlásila císařem. Claudius však považoval za neústavní, aby obdržel purpur od gardy…"

Gnaeus Sentius Saturninus vyskočil a dal najevo výbuch skrytého republikánského rozhořčení. „Je to naprosto neústavní, to může učinit jen senát!"

Herodes Agrippa se klidně usmál. „Ano, to byl i Claudiův názor, i když

garda zastává očividně jiný, když zabila jednoho císaře a nahradila ho druhým. Claudius velmi dychtil – dokonce naléhal –, aby ho senát prohlásil za císaře ihned poté, co ho odnesli do tábora. Chtěl, aby to aspoň zdánlivě vypadalo, že si jeho jmenování vyžádalo toto shromáždění. Čekal dlouhé hodiny, ale vy jste se neozvali. Místo toho jste se tady usadili na svých truhlách, plánovali jste a intrikovali – oč vám šlo, to se můžu jen domýšlet. Jedna věc mu ale byla jasná. Že vaše otálení s tím, abyste ho prohlásili císařem, znamená, že ho nechcete."

„To jsme ale nikdy neřekli," prohlásil rezolutně Pomponius Secundus.

„Neponižuj se tím, že mi budeš lhát. Každé slovo, které jste zde pronesli, už dávno tlumočilo Claudiovi několik senátorů, včetně jednoho prétora, kteří se vší naléhavostí zdůrazňovali, že oni s tím nemají nic společného, ale přitom kupodivu prosili za odpuštění.

Z toho, co jsem pochytil, jako jediný mezi vámi z toho vyšel celkem dobře Aulus Plautius." Herodes se pousmál na přítomné, kteří se v tu chvíli usilovně rozpomínali, jakou přesně pozici zastávali během debat to odpoledne. „Poté co ho vaše mlčení několik hodin ohlušovalo, rozhodl se Claudius, že by možná bylo nejlepší, kdyby se pro vlastní bezpečí vzdal svého nároku, než se události vyhrotí do ozbrojeného střetu. Přesvědčil jsem ho, aby to nedělal, že by to bylo stejné, jako by podepsal sobě i vám všem rozsudek smrti. Jeho propuštěnci měli týž názor. Proto souhlasil s výrokem gardy a projevil své díky tím, že každému z jejích členů slíbil sto padesát zlatých aureů." Z davu zaznělo nevěřícné hvízdání. „Teď se cítí v naprostém bezpečí a má v úmyslu zůstat císařem. Postavte se tomu čelem, pánové. Tím, že jste se nechopili iniciativy a rychle jste nepřijali nevyhnutelné, jste připustili, aby garda a Claudius vytvořili velmi nepříjemný precedens. Od této chvíle může o císařích rozhodovat garda a císaři jí za to ještě štědře zaplatí. Právě jste ztratili i tu nepatrnou moc, kterou jste ještě měli."

Cossus Cornelius Lentulus, prefekt městských kohort, vstal. „Už jsem slyšel dost. Beru kohorty a jdu odpřisáhnout věrnost Claudiovi."

„To nemůžeš," zvolal druhý konzul, „máte přece chránit senát."

„Před čím? Na senátu právě přestalo záležet," vyštěkl Lentulus. „A i kdyby garda v čele s císařem zaútočila na senát, myslíš, že by moji muži bojovali? Ani náhodou." Obrátil se a kráčel pryč.

Gaius se obrátil k Vespasiánovi a rychle se dohodli pohledem. „Jdeme s tebou, Lentule," zvolal Vespasián a on i strýc vstali.

Následovalo sborové volání, jak se zvedali i další senátoři.

Když Vespasián kráčel za prefektem městských kohort ke dveřím, pohlédl na mračícího se Heroda Agrippu. Král se zarazil a vzápětí se pousmál.

Když Vespasián prošel kolem, obrátil se židovský král k Secundovi. „Pořád mám vést tu delegaci, první konzule?" pronesl nevinně, aby ho všichni slyšeli.

Pomponius Secundus se na něj zamračil a vztekle zamířil ven z chrámu.

Ulice Říma byly téměř pusté, když senátoři kráčeli v čele městských kohort po Vicus Patricius k Viminálské bráně, za kterou se rozkládal pretoriánský tábor. Jako jedna z hlavních vykřičených ulic Říma by za jiných okolností byla ve dne v noci plná lidí. Jenže dnes večer obchody vázly. Nikde nerachotily ani žádné povozy, které měly během dne zakázaný vjezd do města. Prostí římští občané z velké většiny zamkli dveře domů a zavřeli okenice, zatímco čekali, až se venku odehraje boj o moc, aby se mohl život vrátit do normálních kolejí a oni mohli vyjít bezpečně ven, protože někdo – a nezáleželo na tom kdo – bude zase rozdělovat obilné dávky a financovat hry.

Vespasián prošel pod Viminálskou branou a zatajil dech. Sto kroků před ním stály před pretoriánským táborem nastoupené tři kohorty gardy v plné zbroji. V záři pochodní se odráželo naleštěné železo jejich přileb a šupinové zbroje a bronz na okrajích a puklicích jejich oválných štítů. V jejich středu, na vyvýšeném pódiu, seděl nový císař. Těch pár senátorů, kteří mu již odpřisáhli věrnost, stálo po stranách.

Na pódiu za Claudiem rozpoznal Vespasián Claudiovy propuštěnce Narcissa a Pallase i Caligulova dřívějšího propuštěnce Callista. Všichni tři měli na sobě prosté bílé tógy občanů.

„Půjdu první," oznámil Herodes Agrippa oběma konzulům. Ani jednomu z nich se nechtělo předstoupit před nového císaře, ačkoli každého doprovázelo dvanáct liktorů držících fasces, svazek prutů obepínajících sekyru symbolizující moc magistrates.

Konzulové přikývli a navzdory ztrátě důstojnosti dovolili, aby je předešel klientský král.

Když přistoupil blíž, spatřil Vespasián pobavený výraz v Narcissově těstovitém obličeji. Propuštěnec si rukou obtěžkanou drahocennými prsteny pohladil naolejovanou špičatou černou bradku. Vždy sloužil Claudiovi a Vespasián věděl, že právě díky němu zůstal jeho pán v bezpečí během Tiberiovy i Caligulovy vlády. Neustále ho přesvědčoval, i když toho vlastně nebylo skoro zapotřebí, aby hrál hlupáka. Pro něj se dnešek stal potvrzením správnosti této politiky. Pallas, vysoký, štíhlý a s plnovousem, nedával jako vždy najevo žádné emoce. Sloužil Vespasiánově zesnulé patronce paní Antonii a po její smrti přísahal věrnost jejímu synu Claudiovi jako nejstaršímu žijícímu muži v její rodině. Vespasián se mu marně snažil pohlédnout do očí v naději, že se stále může spoléhat na známost, snad i přátelství z dřívějších let. Vychrtlého Callista s vyholenou hlavou Vespasián tak dobře neznal, i když ho párkrát potkal, nejprve jako Caligulova otroka a později propuštěnce. Jak se mu podařilo před Caligulovým zavražděním přejít na Claudiovu stranu a zachránit si tak krk, to Vespasián netušil. Nepřekvapilo ho to však, protože jedné věci si na všech třech mužích, kteří teď stáli za císařem, cenil. Byli to dokonalí politici. Žádní veřejní demagogové, ale skrytí intrikáni, kteří se naprosto skvěle vyznali v císařské politice.

Když byl Herodes Agrippa deset kroků od pódia, zazněl ostrý rozkaz následovaný hlubokým zaduněním *cornu*, rohu obvykle používaného k signalizaci na bojišti, doprovázený současným tasením tří tisíc mečů. Konzulové se zarazili.

„Senát a městské kohorty přišly odpřisáhnout věrnost císaři," zvolal Herodes Agrippa a poté rychle ustoupil stranou.

„Už b-b-bylo načase," zařval Claudius na senátory. Z úst mu vystříkly sliny a levá ruka se mu nekontrolovaně třásla, když sevřel područku svého křesla. „Chtěl jsem, abyste mě učinili císařem v souladu s p-p-právem. Místo toho nastala situace, kdy moje první ražba měny b-b-bude mít na líci moji podobiznu a na rubu ‚z vůle p-p-pretoriánské gardy', místo aby tam stálo ‚z vůle senátu a římského lidu'. Proč jste otáleli? Nechtěli jste mít za císaře mrzáka?"

„To nás nikdy ani nenapadlo," lhal Pomponius Secundus.

Claudius zvedl pravici. Narcissus rozvinul jakýsi svitek a po krátké efektní pauze začal číst: „Claudius nejen koktá a slintá a belhá se způsobem, který by jen znevážil důstojnost vlády, navíc ho neznají, a tudíž nemilují, naše legie." Narcissus spustil svitek a zlehka nakrčil obočí, když se jeho pohled střetl s nechápavým pohledem Pomponia Secunda.

Claudius se obrátil k senátorovi kolem třicítky, který stál blízko u pódia. „Řekl to přece tak, že, Geto?"

„Ano, princepte, slovo od slova," odpověděl Gnaeus Hosidius Geta se samolibým výrazem. „Styděl jsem se, že římský konzul může pronášet takové lži o…"

„Ano, ano, t-t-to stačí. Není třeba to přehánět, prétore." Claudius znovu obrátil svoji pozornost ke zkoprnělému konzulovi. „Dokážeš přijít na jediný důvod, proč tě nemám dát popravit? A vlastně dokáže někdo přijít na jediný důvod, proč bych neměl dát popravit c-c-celý senát?"

„Protože by nezůstal nikdo, kdo ti bude líbat nohy, princepte?" navrhl Herodes Agrippa.

Na okamžik zavládlo ohromené mlčení a pak se Claudius rozesmál. „Á, Herode, ty mě opravdu dokážeš pobavit, příteli."

Herodes se usmál a s rukama založenýma na hrudi se přehnaně uklonil.

Claudius ocenil jeho gesto kývnutím hlavou a znovu se s přísným nespokojeným výrazem obrátil k prvnímu konzulovi. „Pokud jde o to, že moje vojsko mě n-n-nezná nebo n-n-nemiluje, tak jsi na omylu. Jsem bratr velkého G-G-Germanika. Legie mě budou milovat, jako milovaly jeho, protože já je budu milovat stejně jako on. Já…" V tu chvíli mu Narcissus zlehka položil ruku na rameno a Claudius okamžitě zmlkl. Pallas se naklonil a něco mu pošeptal do ucha.

„Myslím, že právě teď prožíváme ochutnávku toho, co nás čeká," uvažoval Vespasián. „Ještěže stále můžeme Pallase považovat za přítele."

Gaius se zamračil. „Doufejme, že máš pravdu, i když na přátelství z minulosti se nedá vždy spoléhat, když se změní politická situace. Jak jsi na tom s Narcissem? Odpustil ti už, že sis vybral Claudiovu směnku, když jsi byl v Alexandrii?"

„Dluží mi pár velkých laskavostí, takže nejspíš jeden z těch dluhů smaže."

Claudius kývl na slova svého propuštěnce a Pallas se napřímil. Císař vzápětí namáhavě vstal, aby dal najevo, že tahle improvizovaná audience skončila. „Odeberu se teď na lože. Dostavíte se zítra ve druhou hodinu po svítání a povedete mě na Forum, kde oznámíte své jednoznačné rozhodnutí, že budete ctít vůli gardy. Potom mi v Senátu odpřisáhnete věrnost. Očekávám, že tam budete všichni. Teď běžte!"

Narcissus pomohl Claudiovi z pódia. Callistus a Pallas se předháněli ve zdvořilostech, aby si dali navzájem přednost, než nakonec sestoupili ze schodů společně. Senátoři a městské kohorty začali společně provolávat „sláva císaři", zatímco garda dvěma rychlými pohyby vrátila meče do pochev a postavila se do pozoru.

Claudius zmizel v řadách svých nyní velmi bohatých gardistů a senátoři se obrátili k odchodu.

„No, šlo to tak dobře, jak se dalo čekat," podotkl Gaius.

Vespasián se ušklíbl. „Myslím, že nemůžeme očekávat od nového režimu příliš velkou přízeň. Měli jsme jako Geta a ostatní riskovat a přijít sem odpřisáhnout věrnost dřív, než jsme k tomu byli donuceni. Jakmile ho podpořila garda, už to bylo nevyhnutelné, přesně jak řekl Herodes Agrippa."

„Jsem moc rád, že oceňuješ moji moudrost," ozval se tichý hlas těsně za Vespasiánovou hlavou.

Vespasián se obrátil a spatřil ledový úsměv ve tváři Heroda Agrippy.

„Claudiovi propuštěnci ji také ocenili. Vlastně až tak moc, že doporučí Claudiovi, aby mě potvrdil v mém království a navrch přihodil pár velmi lukrativních drobností. Nezajímá vás proč?"

Vespasián pokrčil rameny. „Potřebujeme to vědět?"

„Nemusíte, ale mohlo by vás to stejně zajímat. Víte, nejen že jsem pomohl Claudiovi pojistit si jeho současné postavení, a tím jsem se postaral o velký vliv jeho propuštěnců. Poradil jsem také Narcissovi s Pallasem, jak si udržet moc tím, že vytvoří nový precedens, aby si garda nezvykla, že může po libosti měnit císaře. Viděli jste svého přítele Clementa na jeho právoplatném místě pretoriánského prefekta vedle císaře? Nebo třeba jeho tribuny Cassia Chaerea a Cornelia Sabina? Ne, samozřejmě že neviděli."

Na Vespasiána tím nijak nezapůsobil. „Zabitím Caliguly si podepsali rozsudek smrti."

„Jistě, ačkoli je Claudius v rozporu se zdravým rozumem chtěl ušetřit, dokonce odměnit. Zvlášť poté, co tvrdili, že uzavřeli jistý obchod s Narcissem a Pallasem, který zprostředkoval ten nechutný Callistus. Narcissus, Pallas i Callistus přirozeně popřeli, že by o tom vůbec něco věděli. Přesně, jak jsi právě sám řekl. Nedělalo by to vůbec dobrotu, kdyby lidé jen tak vraždili císaře a přežili. Ale já to ještě o něco vylepšil." Herodes Agrippa se na okamžik odmlčel. „Druhého pretoriánského prefekta, Lucia Arruntia Stellu, který se spiknutí nezúčastnil, zatkli také. Doporučil jsem Narcissovi a Pallasovi, že by možná bylo dobré, kdyby si do budoucna prefekti uvědomili, že důležitou součástí jejich povinností je dohlížet na kolegy. Narcissus a Pallas usoudili, že je to skvělý nápad, a tak Stellu popraví společně se všemi spiklenci." Herodes Agrippa přistrčil obličej blíž k Vespasiánovu a pohlédl na něj s hranou nevinností. „A mimochodem, já se postarám, aby to byli opravdu *všichni*."

KAPITOLA II

CAENIS SI POLOŽILA HLAVU na Vespasiánovu hruď a štíhlým prstem mu pomalu jela po obrysu vypracovaných prsních svalů k břichu. „Je to jalová hrozba, lásko. Herodes Agrippa tě přece nemůže nijak spojit s Caligulovými vrahy."

Vespasián ji políbil do bohatých černých kadeří a vychutnával si jejich sladkou vůni. Pak se zahleděl do šerého vybíleného stropu jejich ložnice. Leželi spolu v domě, který Caenidě darovala Antonia, její dřívější majitelka, v den, kdy dívku propustila z otroctví a vzápětí si podřezala žíly. Zvenku dovnitř pronikly první paprsky svítání společně s vrkáním holuba – tichý, uklidňující zvuk. Zhluboka se nadechl a povzdychl si. Během těch pár hodin, které spolu strávili v loži, toho moc nenaspal. Příliš mu leželo na srdci, co asi myslel svými slovy Herodes Agrippa. „Sabinus má za manželku Clementovu sestru. To mě k němu silně pojí. Třeba se Herodes prostě jen domýšlí."

„Proč by to dělal?"

„Ze msty za to, že ho Antonia dala před šesti lety uvěznit. Byl to Sabinus, kdo tehdy četl v senátu její svědectví."

„Tak to by se měl spíš mstít Sabinovi."

„Sabinus je stovky mil odsud. Třeba si Herodes říká, že mladší bratr postačí."

„To není pomsta, je to prostě zášť."

Vespasián spokojeně zasténal, když její ruka sjela ještě níž a něžně ho masírovala a hnětla. „Také jsem byl svědkem jeho ponížení v Alexandrii a řekl jsem bývalému egyptskému prefektovi Flaccovi o jeho nezákonných zásobách obilí."

„Jak by mohl zjistit, že se to Flaccus dozvěděl od tebe? A kromě toho, pomsty za své ztracené obilí se dočkal už před dvěma lety. To díky jeho usvědčujícímu dopisu Caligulovi, když se postavil za poselstvo alexandrijských Židů se stížnostmi na Flacca, byl prefekt popraven. Ne, lásko, tohle je jen jalová hrozba." Začala rychleji pohybovat rukou a současně si špičkou jazyka hrála s jeho bradavkou.

Vespasián si poprvé od konfrontace s Herodem Agrippou připadal uvolněný. „Když je teď Caligula konečně po smrti," zamumlal a pohladil ji po vlasech, „už můžeš bezpečně vyjít ven."

„Raději zůstanu tady." Caenis se přestala věnovat jeho levé bradavce a začala ho líbat po hrudi směrem k břichu.

Vespasián odhodil pokrývky a pohodlně se rozvalil. Její veselé modré oči v šeru svítily, když k němu vzhlédla a posouvala se stále níž.

Její postup přerušilo lehké zaklepání na dveře.

„Paní?" zazněl tichý hlas.

„Co je?" opáčila Caenis a nijak se nesnažila skrývat své podráždění.

„Za pánem přišel nějaký muž."

„Nemůže to počkat?"

„Ne, říká, že je to naléhavé."

Caenis pohlédla znovu na Vespasiána. „Odpusť, lásko, nejspíš bychom měli pokračovat později."

Vespasián se smutně usmál. „Nemělo by to být za dlouho." Přehodil přes ni nohy a posadil se na pelest. „Hned budu hotový," zavolal a ušklíbl se na Caenidu. Zahihňala se. „Co je to za muže?"

„Mám vyřídit, že je to tvůj přítel Magnus, pane."

„Nevyrušil jsem tě z něčeho, že ne, pane?" zeptal se Magnus s výrazem falešné starosti ve zjizveném obličeji bývalého boxera, když se Vespasián přiloudal do atria a utahoval si opasek.

„Samozřejmě vyrušil. Z velmi příjemné záležitosti."

„Předpokládám, že většina věcí, které se odehrávají v tamté místnosti, je příjemná."

Vespasián se na přítele usmál. „Jen když se toho účastní Caenis, což se v tomhle případě právě stalo."

„Ano, jistě, tak to se omlouvám, že jsem ji musel vyrušit z její účasti. Jistě byla hluboká, jestli víš, co myslím."

„Vím a mýlíš se, účastnili jsme se jinak."

Magnus vykulil oči radostí. „Á, příjemné ranní omytí, to je od ní milé. No, omývání bude muset počkat na později. Musíme okamžitě do domu tvého strýce."

„Proč?"

„Obávám se, že máme velký problém, pane. Jde o Sabina."

„Sabinus je v Panonii."

„Kéž by byl, jenže bohužel není. Zrovna jsem ho opustil. Je tady v Římě."

Na Vespasiánově tváři se objevil výraz hrůzy. Už chápal pravý smysl slov Heroda Agrippy.

„V tvém hostinci bratrstva křižovatky!" Z Gaiova dunivého hlasu zaznívala hrůza. „Co ve jménu všech bohů dělá právě tam? Má být v Panonii."

Magnus pokrčil rameny. „Ano, ale není tam, pane. Objevil se před pár hodinami, slabý a roztřesený jako opilá vestálka ztrátou krve z ošklivé rány ve stehně."

„Jak k ní přišel?"

„Nevím. Co dorazil, střídavě ztrácí a nabývá vědomí. Zavolal jsem lékaře, kterého v těchto situacích používáme – moc se nevyptává – a on mu ránu vypálil a zašil. Říká, že s dostatkem jídla a klidu by měl být za pár dnů v pořádku."

Gaius klesl do křesla u krbu v atriu a sáhl po uklidňujícím poháru horkého sladkého vína. „Ten mladý hlupák se zapojil do té vraždy, že?"

Vespasián nervózně přecházel sem a tam. „Proč jinak by byl tajně tady v Římě? A pokud se svou účast snažil utajit, tak se mu to nepodařilo. Herodes Agrippa o tom ví, tím jsem si jistý, a jak je nám známo, Sabina nemá právě v lásce."

Gaius usrkl vína. „V tom případě musíme toho hocha dostat co nejrychleji z Říma."

„Kam, strýčku? Pokud je odsouzený k smrti, nemůže se vrátit ke své legii do Panonie a na jednom z jeho statků ho najdou. V tuhle chvíli je

v největším bezpečí u Magna. My se hlavně musíme postarat, aby ho neodsoudili."

„Jenže jak toho chceš dosáhnout?"

„Musíme využít nový systém vlády. Viděls ho včera v noci v akci. Claudiovi vládnou jeho propuštěnci."

„Ale jistě!" Gaiovi se očividně ulevilo – poprvé od chvíle, kdy ho vyvlekli z postele, aby vyslechl tu špatnou zprávu. „Pošlu vzkaz Pallasovi, že se s ním potřebujeme vidět co nejdříve po dnešním ranním obřadu. Uvidíme, jestli se pořád můžeme spolehnout na jeho přátelství."

Římský lid se dostavil ve statisících, aby byl svědkem toho, jak císaři skládá přísahu věrný senát a městské kohorty. Na to, že se mu dříve pravidelně posmívali a dělali si vtipy z jeho zdeformovaného těla, když ho veřejně ponižoval jeho předchůdce, většina davu, který se tlačil na Foru Romanu a podél Via Sacra, nyní raději zapomněla. Nicméně Claudius ani lidé kolem něj nepřehlíželi dřívější zesměšňování, a tak byla po trase průvodu rozmístěna celá pretoriánská garda. Vojáci na sobě měli úplnou uniformu, nikoli jen tógy – svůj obvyklý oděv, když vykonávali povinnosti uvnitř města –, aby veřejnosti připomněli, že to byla vojenská moc, která Claudia vynesla na císařský trůn, a vojenská moc ho tam také udrží, a tato moc žádné posměšky nestrpí. Pocity senátu a římského lidu stály až na druhém místě vedle potřeby zachovat důstojnost nového císaře. Každého, kdo byl snad jen podezřelý, že ho zesměšňuje, vzápětí odvlekli pryč a uštědřili mu důkladnou lekci, jak rychle může člověk přijít k belhavé chůzi a začít nekontrolovaně slintat.

Senátoři v zářivých tógách čerstvě nabělených křídou, lemovaných širokým purpurovým pruhem, který označoval jejich stav, vedli průvod. Jejich řady se znovu rozrostly na více než pět set, protože všichni ti, kteří předešlého dne opustili město, se chvatně vrátili v naději, že nový císař zapomene na sympatie k republice, které dávali najevo, nebo je alespoň přehlédne, jakmile mu odpřisáhnou věrnost. Senátoři kráčeli pomalu, důstojně, nedívali se nalevo ani napravo, hlavy měli vzpřímené a na levých pažích ohnutých před tělem nesli záhyby svých tóg. Každého vyššího úředníka doprovázel vyžadovaný počet liktorů s fasces, aby mu dodali na

vážnosti. Každý muž, který na ni měl právo, měl na hlavě vojenskou korunu získanou za statečnost během svého působení v legiích.

Claudia, před nímž šlo dvanáct liktorů, neslo šestnáct otroků ve výšce ramen v otevřeném křesle, aby ho všichni viděli. Za ním jela v otevřeném voze vystlaném polštáři a zdobeném květinami jeho manželka Messalina, kterou ve vysokém stupni těhotenství vyvezli z ústraní do průvodu. Její dcera Claudia Olivia cestovala s ní. Ve svých osmnácti měsících vypadala hodně zmatená děním kolem.

Za nimi pochodovali za troubení *bucinae* pomalým krokem v okovaných vojenských sandálech příslušníci městských kohort.

Claudia a Messalinu obklopovaly tři centurie germánských císařských tělesných strážců. Spíš se vlekli, než aby pochodovali, s rukama na jílcích mečů za plochými oválnými štíty. Světle modrýma očima sledovali dav. S dlouhými vlasy, plnovousy, v kalhotách a s výškou přes šest stop tito barbaři ostře kontrastovali s jinak uspořádaným a veskrze římsky působícím průvodem.

Davy skandovaly a chraplavě zdravily procházející procesí za mávání kusy látek v jasných barvách nebo vlajkami v barvách dostihových týmů. Lidé lemovali ulice, tlačili se na schodištích chrámů a veřejných budov, snažili se udržet rovnováhu na patách sloupů, tiskli se k podstavcům jezdeckých soch nebo si vylezli na okenní římsy. Malé děti seděly otcům na ramenou, zatímco jejich čipernější starší sourozenci se vyšplhali na místa, která byla pro dospělé příliš malá nebo riskantní.

Zdálo se, že se shromáždili snad všichni prostí obyvatelé Říma, svobodní, propuštění nebo otroci, aby přivítali nového císaře, ani ne tak proto, že by neměli rádi toho starého, nebo naopak měli zvlášť rádi Claudia. Nezáleželo jim na tom, kdo je u moci. Přišli, protože si stále pamatovali hry, štědrost a hodování, které doprovázely Caligulův nástup k moci, a toužili dosáhnout svou bouřlivou podporou nového vládce opakování nebo raději ještě větší míry rozmařilé štědrosti. V davu však byl také velký počet těch, jejichž vzpomínky sahaly dál. Zdravili Claudia nejen jako nositele purpuru, ale jako bratra velkého Germanika, muže, kterého si mnozí přáli za Augustova nástupce.

Pokud šlo o Claudia, seděl v nosítkách co možná nejklidněji. Na zdra-

vení davu děkoval trhavým máváním a prudkým přikyvováním, občas si otřel bradu kapesníkem, aby zamaskoval tekoucí pramínek slin, který byl spolu s nervózním tikem mnohem silnější než jindy a prozrazoval jeho vzrušení nad tím, že ve svých dvaapadesáti letech konečně přijímá veřejné pocty.

Messalina si davu nevšímala. Pevně objímala svoji malou dcerku a druhou ruku si zlehka položila na velké břicho. Hleděla přímo před sebe směrem k manželovi a v obličeji měla samolibý výraz.

Procesí konečně dorazilo až k budově Senátu, před kterou čekali, ve strašlivém rozporu se všemi dřívějšími zvyklostmi, Narcissus, Pallas a Callistus.

Konzulové se ze všech sil snažili přehlížet tuto pohanu a postavili se z každé strany otevřených dveří. Zbytek senátu se rozmístil na schodišti podle důležitosti a ponechal pro Claudia cestu ke vstupu.

Císařská nosítka se zastavila u paty schodiště.

„Tohle bude zajímavé," poznamenal Gaius k Vespasiánovi, zatímco se zpocení otroci zastavili a chystali se spustit nosítka k zemi. Zlehka se zakymácela.

Po Claudiově tváři přelétl výraz paniky a sevřel područky křesla.

Vespasián přimhouřil oči. „Já se na to snad ani nechci dívat. Nevím, jak ho tam nahoru dostali, ale museli to udělat někde v ústraní. Myslím, že tuhle část nedomysleli."

„Počkat!" téměř vyjekl Narcissus přes okolní hluk. Claudius na něj vděčně pohlédl. V tu chvíli sebou téměř neovladatelně škubal.

Narcissus vyšel po schodišti nahoru a krátce promluvil na prvního konzula. Secundovi ztuhly rysy. Napřímil se a pohlédl nenávistně na propuštěnce. Narcissus ještě zabručel pár slov a pak tázavě zvedl obočí a nespouštěl z konzula pohled svých ocelových očí.

Po několika okamžicích svěsil Secundus ramena a téměř neznatelně přikývl. Sešel ze schodů ke Claudiovi a vzhlédl k němu. „Princepte, není třeba, abys sestupoval z nosítek k nám. Přísahu složíme zde, na schodech Senátu."

Všude kolem Vespasiána a Gaia zavládl rozruch. Jak si může ten povýšený propuštěnec dovolit takto ponižovat starobylou římskou instituci? Jenže nikdo se neopovážil předstoupit s námitkou.

„Ještě pořád nás může utěšovat jedna věc, drahý hochu," zabručel Gaius, zatímco probíhaly přípravy na oběť za příznivý průběh jednání. „Ať se Claudiovi propuštěnci sebevíc snaží uchvátit moc pro sebe, Claudius bude vždy potřebovat příslušníky senátorského stavu, aby mohl velet svým legiím a vládnout svým provinciím. Narcissus, Pallas a Callistus nás o tohle nikdy nepřipraví."

„Možná, jenže kdo bude rozhodovat o tom, kdo dostane tyhle posty, oni, nebo císař?" Vespasián pohlédl k místu, kde stál Pallas, jenže propuštěncův výraz byl jako vždy zcela nečitelný.

Obětování skončilo a nepřekvapivě se ukázalo, že den je velmi příznivý pro řešení záležitostí Říma. Vůle senátu, že se Claudius má stát císařem, byla rozhlášena po Foru za bouřlivého jásotu. Poté senátoři a příslušníci městských kohort odpřisáhli věrnost novému císaři. Po ní následovala výzva, aby všechny legie v říši složily podobnou přísahu.

Potom začaly proslovy.

Než poslední řečník konečně skončil se svou rozvláčnou řečí, bylo už po osmé denní hodině a všichni toužili jen po tom, aby byli doma. Claudius pronesl krátký děkovný projev, za dunivého aplausu oznámil sedmidenní hry a potom se průvod obrátil a zamířil zpět na Palatin. Jediné, co vrhlo stín na celou událost, byl brzký neplánovaný odjezd Messaliny a mdloby jednoho z Claudiových nosičů, ale to přítomné nijak nepřekvapilo.

Císařský průvod mizel v dálce na Via Sacra a velký dav se začal rozcházet a živě hovořil o nadcházejících hrách.

„Nastává další nákladná doba pro pokladnu," podotkl Gaius, když s Vespasiánem pomalu sestupovali mezi svými kolegy po schodech budovy Senátu.

Vespasián se zasmušile usmál. „Bude to dražší než uplácení pretoriánské gardy."

„Jenže šlo o rozumnou investici, jak se jistě shodneme, pánové." Vespasián a Gaius se obrátili a spatřili Pallase. Objal je kolem ramen a tiše dodal: „Avšak nejspíš to k bezpečnému zajištění Claudiovy pozice nestačilo. Pojďte se mnou, přátelé."

*

Pallas vedl Vespasiána a Gaia od budovy Senátu a vzbudil tak spoustu závistivých pohledů z houfu senátorů, když viděli, že dva z jejich řad se těší neskrývané přízni jednoho z nových vládců Říma – navzdory tomu, jak hluboko pod jejich úrovní ten člověk je.

„Můžu tě ujistit, senátore Pollone, že bych vás dva dnes vyhledal, i kdybys mi neposlal ten vzkaz," informoval je Pallas, jakmile byli z doslechu všech důležitých osob.

Gaius úklonou hlavy dal najevo, že ho taková přízeň těší. „To rád slyším, Pallasi. Ale prosím, říkej mi v soukromí Gaie, protože jsme přece přátelé, nebo ne?"

„Jsme přátelé, třebaže nemáme stejné společenské postavení."

Vespasián se zadíval Pallasovi do očí a dodal: „Ani stejný vliv."

Pallas ho obdařil vzácným pousmáním. „Ano, Vespasiáne, bohužel máš pravdu, můj vliv bude značný. Stanu se císařským tajemníkem pro státní pokladnu."

Gaius ztratil řeč.

Vespasián na Pallase nevěřícně pohlédl. „Ale žádný takový úřad přece neexistuje!"

„Teď už ano. Víte, pánové, Narcissa, Callista a mne mnohokrát varovali, že k této změně vlády dojde, takže jsme měli spoustu času naplánovat, jak můžeme nejlépe posloužit našemu pánovi. Vy dva jako jedni z mála lidí v Římě víte, že má poměrně vysokou inteligenci – i když je dosti chaotický –, ale má přemrštěné mínění o svém vlastním nadání a s pohrdáním pohlíží na talent ostatních. Proto je, víc než kvůli čemu jinému, nesmiřitelně zatrpklý kvůli tomu, jak se mu posmívali a jak ho přezírali."

„Jenže Caligula z něj přece udělal konzula," podotkl Vespasián.

Pallas zvedl husté obočí. „Jako vtip. I když podle mě všichni, zvlášť jeho matka, byli překvapeni, jak dobře si vedl. Jde o to, že teď nevěří nikomu, kdo ho v minulosti nepodporoval, což je většina lidí v Římě, pouze s několika výjimkami."

Gaius poplácal Pallase po zádech. „A nejdůležitější z nich jsou jeho propuštěnci, předpokládám."

„Přesně, Gaie. A když senát odmítl okamžitě prohlásit Claudia za císaře

– což jeho propuštěnci předvídali – věděl s jistotou, že senátorům nemůže věřit. V tu chvíli bylo snadné ho přesvědčit, že provedeme náš plán."

„Že obejdete senát?" zeptal se Vespasián, když vešli na Caesarovo fórum, kterému vévodila velká jezdecká socha muže, který se kdysi pokoušel vnutit Římu svoji vůli.

„Raději tomu říkáme, že zcentralizujeme vládu. Od této chvíle bude o všem rozhodovat císař."

„S pomocí svých nejbližších," dodal Gaius.

„Přirozeně, záležitosti chodu císařství jsou příliš těžkým břemenem pro jednoho muže, proto mu jeho věrní propuštěnci pomohou: já v otázkách státní pokladny, Callistus, pokud jde o soudy, a Narcissus… no, Narcissus bude mít na starost jeho korespondenci."

Gaius okamžitě pochopil. „Jinými slovy přístup k němu. Což znamená, že bude mít pod palcem zahraniční i domácí politiku, schůzky a…" odmlčel se a pohlédl významně na Pallase, „a bude se na císaře obracet v otázkách života a smrti?"

Pallas pomalu přikývl.

„Takže nám nemůžeš pomoct s naším problémem?"

„Přímo ne, i když bych moc rád za všechnu tu laskavost, kterou jste mi ty a Vespasián projevovali v minulosti. S Narcissem a Callistem jsme se dohodli, že si nebudeme vzájemně zasahovat do sfér vlivu. A ačkoli je mi jasné, že taková situace bude dlouhodobě neúnosná, je nejlepší se té dohody držet, jak nejdéle to půjde. Sabinův život není v mých rukou. Musíte jít za Narcissem."

„Mohli bychom se obrátit přímo na Claudia."

„To by nebylo možné, a navíc by to nebylo ani moudré. Claudius neví o Sabinově podílu na vraždě a bude nejlepší to tak nechat. Dnes ráno Herodes Agrippa sdělil Narcissovi a mně – na můj vkus až příliš škodolibě –, že teď už ví, že ten maskovaný vrah, kterého s Claudiem potkali v chodbě, byl Sabinus. Došlo mu to, když ti včera v Senátu pohlédl do očí, Vespasiáne, osvěžilo mu to paměť."

„Jsme si podobní, proč ho nenapadlo, že jsem to já?"

„Protože když ten vrah promluvil, neměl tvůj sabinský přízvuk, takže to musel být tvůj bratr, o kterém je všeobecně známo, že svůj původ

skrývá. Z očividných důvodů jsme si mysleli, že to není možné, ale Herodes o tom byl přesvědčený. Naléhal, že ho máme najít a dát ho zítra popravit spolu s ostatními. Když to neuděláme, půjde za Claudiem."

„Mohl přece jít přímo za ním hned."

„To by nevyhovovalo jeho záměrům. Kromě pomsty mu jde ještě o moc. Zoufale touží po tom, aby mu Claudius důvěřoval a nechal ho, ať si ve svém království dělá, co chce. My radíme Claudiovi, aby to nedělal. Herodes doufal, že jeho žádost odmítneme a on bude potom moci jít za Claudiem a poví mu, že jeho propuštěnci chrání jednoho z vrahů jeho synovce. Tím pádem bude vypadat jako důvěryhodnější rádce než my. Narcissus ho ale zklamal a souhlasil. Já jsem pak neměl jinou možnost než udělat totéž."

Vespasián s Gaiem na Pallase ohromeně pohlédli.

„Budeš odpovědný za to, že Sabina najdou a popraví?" téměř vykřikl Vespasián.

Pallas zachoval klid. „To jsem neřekl. Jen to, že jsem s tím souhlasil. Neměl jsem jinou možnost, jakmile Narcissus znal jeho totožnost. Musel jsem vypadat, že se svým kolegou spolupracuji. Kdyby Herodes Agrippa přišel jen za mnou, umlčel bych ho velmi reálnou hrozbou. Jenže to neudělal, takže musíme pracovat se situací, která nastala.

Tedy, neudělal jsem nic, abych pomohl najít Sabina, i když dokážu uhodnout, kde je. Víme, že byl zraněný. Dva germánští strážci, kteří přežili hloupý útok na Lupovu centurii, se stáhli a čekali, až uviděli jednoho z vrahů opouštět palácový komplex. Sledovali ho a na úpatí Palatinu ho přepadli. Vrah jednoho zabil a druhého zranil. Callistus dal vyslechnout zraněného Germána. Naštěstí neviděl obličej, ale tvrdí, že vrahovi rozsekl stehno. Takže Sabinus musí být pořád v Římě."

Vespasián se plácl dlaní do čela. „Já jsem ho viděl! Bylo to, když jsme vyšli z té uličky, strýčku. Ten muž, co se belhal pryč. Musel to být Sabinus. Rozhodl jsem se, že půjdeme na druhou stranu, protože byl ozbrojený."

„Dobře, že to tak dopadlo," poznamenal Pallas. „Kdybyste se tam setkali a vzali ho domů, seděl by už v cele. Když teď Narcissus ví, že to byl Sabinus, dal dnes ráno během obřadu prohledat tvůj dům, Gaie, Sabinův dům na Aventinu a také Caenidin."